

ויזרע יצחק

שנה יג'

שמחת תורה "וזאת הברכה"
הפטרה: "ויהי אחרי"
כב' תשרי תש"פ

יוצא לאור ע"י מדרשת

"ויזרע יצחק"

ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

זמני החג

פניסה

יציאה

י"ב

17:38

18:48

ת"א

17:54

18:50

חיפה

17:46

18:49

שיעור ושמזון בשמחת תורה, ותנו כבוד לתורה

הגיגים לשמחת תורה

"עצרת תהיה לכם" (במדבר כט' לה)

שמיני עצרת הוא רגל בפני עצמו ואינו חלק מחג הסוכות למרות שהם סמוכים. ומשום כך מברכין בו ברכת "שהחיינו". החג נקרא 'שמיני עצרת' משום הכתוב: "ביום השמיני עצרת תהיה לכם" (במדבר כט' לה). לשון עצרת כבנים הנפטרים מאביהם, והוא אומר להם: "קשה עלי פרידתכם, עכבו עמי עוד יום אחד". ה"צורר החיים" מביא פרוש אחר למאמר: "קשה עלי פרידתכם", קשה עלי הפירוד השורר בין היהודים. ומשום כך, על מנת להתגבר על הפירוד והמחלוקת, מנהג הוא שיתכנסו בשמיני עצרת חבורות חבורות וישמחו לבבם בכל טוב, כדי לבוא לידי התקרבות, לידי אהבה ואחוזה.

"בוזג גירונים על המים" (ראש השנה טו.)

לכאורה, היה ראוי להזכיר גשמים בתפילת יום טוב הראשון של חג, אף על פי כן, אין מזכירים גבורות גשמים אלא משמיני עצרת ואילך. מדוע? אמרו חכמים: לפי שהטל שמבקשים עליו בפסח, סימן ברכה הוא לעולם תמיד, מתפללים על הטל שירד גם במועד, ואילו הגשמים אנו מבקשים עליהם שירדו בעונתם ולא שירדו בימי הסוכות. שהגשמים בחג - סימן קללה הם, לפי שאין יכולים לקיים מצות ישיבה בסוכה בשעה שהגשמים יורדים. והרי זה כאילו מראים לישראל מן השמים שאין מצוותם מקובלת לפני הקב"ה, וכאילו רומז להם: אי אפשר בשימושכם. וכך אמרו חכמים במשנה: "משלו משל, למה הדבר דומה? לעבד שבא למזוג כוס לרבו - ושפך לו קיתון על פניו" (סוכה כה:). הואיל והגשמים בחג אינם סימן ברכה, לפיכך אין מזכירים אותם בתפילה עד שמיני עצרת. כיון שישראל יצאו מסוכותיהם ונכנסו לבתיהם ולמחרת משכימים ובאים לבתי כנסיותיהם להתפלל, מיד עורכים תפילה לפני הקב"ה, ומבקשים שיפתח את אוצרו הטוב, את השמים, כדי שיפריחו את האדמה אשר תניב תנובתה ותתברך תבואתה.

תורה שהיא תמיד זודשה

מדוע מתחילים לקרא את פרשת "בראשית" בשמחת תורה? מובא ב"ספר התודעה" שהטעם הוא משום שאנו רוצים להראות שהתורה חביבה עלינו כדבר חדש. וכך דרשו חכמים: "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך" (דברים ו') לא יהו בעיניך כדיוטגמא (פקודה) ישנה, שאין אדם סופנה (מוקירה), אלא כחדשה שהכל רצים לקראתה. ועוד כתוב בהגהות מנהגים לר' איזיק טירנא: "בשעה שישראל מסיימים את התורה, בא השטן לפני הקב"ה לקטרג עליהם ואומר: ישראל לומדים תורה ואין מסיימים אותה. וכיון שמסיימים אותה, אומר לו הקב"ה: הלא סיימיה. והשטן משיב: אף על פי שסיימיה, אין מתחילים אותה. וכיון שמתחילים אותה על ידי "חתן בראשית", משיב הקב"ה: הלא התחילה. נמצא שאין יכול לקטרג". וכך זה תמיד בדברי תורה, כעגול וכמחול, סופם נעוץ בתחילתם.

"נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ו

פרלה לוטאט בת סימונה ז"ל נלב"ע כב' מרחשון תש"ף, אריק שלום בר גורגיה ז"ל נלב"ע יז' תמוז תש"ף
תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'ה ז"ל
 נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג
 תנצב"ה

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

הגיגים ל"זאת הברכה"

"אף זובב עמים כל קדשיו בידך והם תכו לרגלך ישא מדברתיך" (דברים ל"ג ז)
לפי הכתוב הקב"ה מחבב גם את שאר העמים חוץ מישראל, כפי שראינו אצל נבוכדנצר שקראו הכתוב "עבדי" (ירמיה כו' ו) ומסר בידו את ארצו ואת עמו וכן היחס לכורש. אומר ה"אלשיך" הקדוש שהחיבה לשאר העמים אינה דומה לחיבתו לישראל, ואף שאומר הכתוב שהוא "חובב עמים", עדיין גם בעת חביבותם הם אינם מערכך, כי גם אז "כל קדושו בידך", ושלח אליהם מלאכיו כמו גבריאל שהציל את חנניה מישאל ועזריה, וגם דניאל אמר "א-להי שלח מלאכה וסגר פם אריותא ולא חבלוני" (דניאל ו' כג). והוא בעניין "כי מלאכיו יצוה לך" (תהלים צא' יא). והם קדושו הנזכרים, במקום שאפשר ש"תוכו" ותנגפו, הם משמשים "לרגלך" כמאמר הכתוב "על כפים ישאונך פן תגוף באבן רגלך" (תהלים צא' יב). ושמא תאמר שאין אתה רוצה שהמלאכים ישרתו אותך בדברים שליליים אלא אנו צריכים שהמלאכים יהיו אמצעי להעלות את תפלותינו לפני הקב"ה, על זה אמר הכתוב "ישא מדברותיך" כלומר, אינך צריך את המלאכים שישאו את התפילות כי הוא בעצמו "ישא מדברותיך", ויקבל אותם ללא אמצעי.

"ויהי בישורון מלך" (דברים ל"ג ה)

אומר ה"ספורנו" שמי שהיה "מלך בישורון" הוא הקב"ה שהיה מלך בין המעיינים ותופשי התורה, "בהתאסף ראשי עם", בזמן מתן תורה כמאמר הכתוב "ותקרבון אלי כל ראשי שבטיכם וזקניכם" והכתוב "הן הראנו ה' א-להינו את כבודו", "יחד שבטי ישראל", הקב"ה היה מלך על כל שבטי ישראל יחדיו שאז הודו וקבלו את מלכותו כמאמר הכתוב "ואת תדבר אלינו את כל אשר יאמר ה' א-להינו אליך ושמענו ועשינו".

"ולזבולון אמר עימו זבולון בצאתך ויששכר באוהלך" (דברים ל"ג יז)

על ברכתו של יעקב לזבולון ויששכר שאמר "זבולון לחוף ימים" ו"יששכר חמור גרם" אמר רש"י על פי המדרש ש"זבולון היה עוסק בסחורה וממציא מזון לשבט יששכר שהיו עוסקים בתורה". מבאר ה"כלי יקר" שמה שאמר משה "שמח זבולון בצאתך" כיון שלמזון אין שלימות אלא על ידי הוצאה, כי ההוצאה טובה מהקיבוץ לכן נאמר "שמח זבולון בצאתך" אבל שלימות התורה היא גם "באהליך", שלימות התורה אינה תלויה בהוצאה לכן אמר משה "ויששכר באהלך". הסבר נוסף הוא שקניין המזון הוא עניין חיצוני והוא אינו דבק באדם לכן נאמרה בו לשון "יציא" אבל קניין התורה מתעצם ודבק באדם עד שנהיה חלק מגופו, "והיו לבשר אחד", לכן נאמר "באהלך". ויש אומרים שכוונת הברכה היא לפי הידוע שכל מי שהולך בסחורה הוא אינו שמח עדיין בצאתו לדרך כי הוא לא יודע האם ירוויח או לא? אבל לזבולון אמר משה "ישמח זבולון בצאתך" כיון שהוא בטוח שהקב"ה יצליח אותו בכל דרכיו משום ש"יששכר באוהלך" כלומר, הוא עוסק בתורה וזכות הלימוד תעמוד גם לזבולון כיון שזבולון היה מפרנס את יששכר.

"עמים הר יקראו" (דברים ל"ג יט)

לפי ה"משך חכמה" הכתוב מתכוון למה שהתפלל שלמה בחנוכת המקדש, "וגם אל הנכרי אשר לא מעמך ישראל הוא ובא מארץ רחוקה למען שמך" (מלכים א' ח' מא) שהקב"ה ימלא את מבוקשו, "ועשית ככל אשר יקרא אליך הנכרי" שכאן רואים את ההבדל בין ישראל לנוכרי. כי ישראל כאשר הם מתפללים אפילו בארץ שביים, "בארץ איביהם אשר שבו אתם והתפללו אליך דרך ארצם" (מלכים א' ח' מח) הם נענים. אבל הנכרי מוכרח לבוא להתפלל בבית המקדש ורק אז הוא נענה. לכן אמר כאן משה "עמים הר יקראו", כמו אברהם שקרא לבית מקדש "הר" (פסחים פח.). משום שלפי המעלות בבית המקדש "הר הבית מקודש מהחומה, "והחיל מקודש ממנו שאין נכרים וטמאי מתים נכנסים לשם" (כלים א' ח), לכן הנכרים מתפללים רק בהר ולא בחיל.

"לכל האותות והמופתים... לעשות בארץ מצרים לפרעה ולכל עבדיו ולכל ארצו" (דברים לד' יא)

רבינו בחיי מבאר שמה עשה אותות ומופתים, "לפרעה ולכל עבדיו", שהיו חולקים על מציאות ה' ולבסוף הודו על כרחם, וכן עשה אותות ומופתים לעיני כל ישראל למרות שהיו מאמינים בו, ומזה התפרסמה נבואתו של משה בכל העולם שלא כמו נבואת שאר הנביאים, שנבואת שאר הנביאים לא היתה נודעת לכל אלא היתה צריכה לעדים שיעידו עליה, כמו שכתוב "ספרה נא לי את כל הגדולות אשר עשה אלישע" (מלכים ב' ח' ד), וכתוב "ויאמר זאת האשה וזה בנה אשר החיה אלישע" (מלכים ב' ח' ה), אבל נבואת משה היתה נודעת ומפורסמת לכל העמים משום שאותותיו ומופתיו היו גלויים ומפורסמים ונעשו לעיני החולקים על ה', למדנו זאת ממה שאמר הכתוב "לפרעה ולכל עבדיו ולכל ארצו", האותות נעשו גם לעיני המאמינים שנאמר "לעיני כל ישראל".

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם: אליהו בן חמו בר אסתר, יוסף בנימין בר הביבה

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק"

חברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו

מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 30-21:30

לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315